

SLAVISTIKA JAKO VĚDNÍ OBOR

SLAVISTIKA JAKO VĚDNÍ OBOR

- ***Slavistika jako vědní obor*** se utváří v posledních desetiletích 18. st. (v rámci procesu konstituování novodobých slovanských národů)
- tento proces neprobíhal u všech Slovanů současně

Slavistika v období generace J. Dobrovského, P. J.

Šafaříka, A. Vostokova, I. Srezněvského, B. Kopitara

- pojmána značně široce
- přesahovala rámec filologicky koncipovaného oboru
- zahrnovala také politickou a kulturní historii, etnografii, prehistorii, demografii a zeměpis slovanských zemí
- zaměření na studium různých stránek materiálního duchovního a společenského života slovanských národností (národů) v minulosti a současnosti
- vědomě se kladl důraz na sledování společných a zvláštních jevů
- ruští slavisté P. I. Prejs, I. I. Srezněvskij dodávali k tradičním filologickým oborům ještě slovanskou historii, archeologii, etnografii, slovanskou hudbu, dějiny divadla
- v tomto rozsahu se vyučovala slavistika i na vysokých školách
- maximalistický rozsah oboru
- slavistika byla pojmána jako komplexní věda, ale ve vlastní vědecké činnosti se jevila jako komplex vědních oborů

Od 50. let 19. st.

- Od 50. let 19. st. – snaha upustit od širokého pojetí slavistiky
- specializace odborníků na výzkum jazyků, literatury nebo ústní lidové slovesnosti
- v návaznosti na ide. studie se uplatňuje **historickosrovnávací hledisko**
- vedle toho se rozvíjí slovanská historie, etnografie, archeologie a další specializované obory o slovanských zemích
- v té době se slavistům podařilo shromáždit velké množství nového materiálu v jednotlivých oborech, utřídit jej a z velké části i průkazně vyložit.
- významných úspěchů se dosáhlo na poli **paleoslavistiky** (F. Miklošič, A. Schleicher, i při **popisu jednotlivých slovanských jazyků**)
- v období mladogramatiků (v 70. letech 19. stol.) vznikla o slovanských jazycích rozsáhlá díla historickosrovnávacího charakteru – dodnes zachovávají svou hodnotu s ohledem na **bohatý filologický materiál**, jeho **výklad ve srovnávacím měřítku** a jeho **uspořádání** v rámci vydávaných mluvnic srovnávacích i věnovaných jednotlivým slovanským jazykům

Postupující specializace oborů v rámci slavistiky

- byla také patrná i v organizaci vědeckého života na univerzitách
- Jan Gebauer – průkopník nového pojetí vysokoškolského studia slavistiky, zakladatel a dlouholetý ředitel semináře pro slovanskou filologii na UK (seminář byl založen r. 1880)
- převládala orientace na bohemistiku, ale dostalo se v ní také místo ostatním slovanským filologiím
- r. 1897 v rámci slovanského semináře byly vytvořeny tři zvláštní oddělení – staroslověnské, české a pro nové slovanské jazyky a literatury.

Koncepce V. Jagiće

- obával se, aby slavistika nebyla oborem jen v ustáleném pojetí rozsahu klasické filologie – aby se nezúžila jen na filologii a jazykovědu jednotlivých slovanských jazyků
- slavistika v širokém slova smyslu zahrnuje veškerý duchovní život slovanských národů, jak se odráží v jejich jazyce a písemnictví, v lidové slovesnosti, náboženských představách, tradicích a obyčejích
- etnografie, mytologie, paleografie, historie jsou vědy svébytné, ale pomocné pro slavistiku
- bránil se, aby slavista byl zaměřený úzce jen na jeden obor, protože by to podle něj způsobilo přílišnou roztržitost slavistiky a zánik její komplexnosti

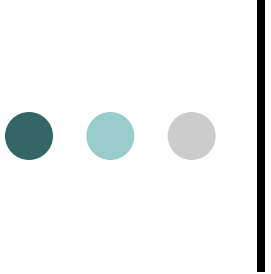
Období po 1. světové válce

- většina slovanských národů dosáhla politické a státní samostatnosti
- velký rozkvět slovanských studií
- vznikaly nové katedry slovanských filologií, slovanské ústavy a slavistické časopisy (Slavia, Praha 1902, Slavica Occidentalis, Poznaň 1921, Revue des études slaves, Paříž 1921, Zeitschrift für slavische Philologie, Lipsko 1925, Byzantinoslavica, Praha 1929, Germanoslavica, Brno 1931, Lud Słowiański, Krakov 1929)
- r. 1927 v Praze byl založen Slovanský ústav s širším než filologickým zaměřením
- r. 1929 se v Praze konal 1. mezinárodní sjezd slovanských filologů) – imponující přehlídka dosažených výsledků především jazykovědy, literární historie a bádání o ústní lidové slovesnosti Slovanů

Období po 2. světové válce

- vzrostl v celosvětovém měřítku zájem o studium slovanských jazyků a kultur, ale především o ruštinu
- byly založeny nové slovanské ústavy, k dosavadním odborným časopisům přibyly další (Slovo, Záhřeb 1952, Oxford Slavonic Papers, Londýn 1950, Studia z filologii polskiej i słowiańskiej, Varšava 1955)
- konají se další slavistické kongresy
- založený Mezinárodní komitét slavistů

-
- V současné době se většinou mluví o slavistice (označení slovanská filologie se chápe úžeji) jako komplex vědných oborů, nikoliv jako komplexní věda:
 - slovanská jazykověda
 - literární věda
 - folkloristika
 - dějiny umění
 - politické a kulturní dějiny slovanských zemí